

DE POMPOENTEELT EN POMPOENACTIVITEITEN IN KASTERLEE

Toerisme Kasterlee - Moestuiniers meten een pompoen in een serre, Kasterlee, 2012

De Kastelse ‘pompoenpapeters’

Terwijl men elders bonen en erwten kweekte, gedijden in Kasterlee, op de redelijk arme en zanderige grond, pompoenen. De inwoners aten vaak pompoenpap. Daarom worden de dorpingen al meer dan tweehonderd jaar ‘pompoenpapeters’ genoemd.

In 1747 nodigde weduwe **Van den Kieboom**, een meest welgestelde ingezetenen van het dorp, haar familieleden uit om de **‘pompoenen en de lemoenen te komen helpen eten op onze kermis’**.” Sinds 1996 pronkt Kasterlee zelfs met een eigen **pompoenmonument** op het marktplein van de gemeente.

Het Pompoenengenootschap: een levendige vereniging met een internationaal netwerk

Nergens in België, noch in de wereld, vind je een plek waar zo veel pompoenkwekers op wandelafstand van elkaar wonen. Geen wonder dat er in 1990 een Pompoenengenootschap werd gesticht dat nog steeds de organisatie van de markt, de weging en de regatta op zich neemt.

Het Pompoenengenootschap van Kasterlee is uniek. Vandaag zijn zo’n vijftig tot zestig mensen actief. Hun droom: de grootste pompoen ter wereld kweken. Er is veel werk maar het plezier en kameraadschap maken dat werk lichter. ‘s Zomers komen leden bij elkaar over de vloer. De groeiende pompoenen worden bekeken en besproken. Specialististen halen nieuwe kennis en technieken uit de hele wereld binnen. Ze wisselen uit met de andere leden van de *Global Pumpkin Confederation* en de *European Giant Vegetable Growers Association*.

Binnen de vereniging zijn er verschillende rollen en taken (koken, transport,...) zodat ook mensen die zelf geen pompoenen kweken, een bijdrage kunnen leveren. Er werd zelfs een officieel Pompoenenlied gecomponeerd.

Het kweken van grote pompoenen

Bij de weging op de eerste boerenmarkt in 1990 woog de winnende pompoen zo’n dertig kilogram. De pompoenen werden alsmaar groter en vandaag worden pompoenen van duizend kilogram geteeld. Daarvoor zijn kennis én de juiste zaden nodig.

Een dikke pompoen kweek je door de pompoen goed te verzorgen van begin tot einde. Enkele voorwaarden zijn absoluut noodzakelijk:

- De juiste zaden, met goede eigenschappen, selecteren.
- Op de juiste moment de grond bewerken en bemesten.
- Dagelijks de juiste voedingsstoffen en hoeveelheden water geven.

- Indien nodig de serre verwarmen.
- De serre ventileren in de zomer.
- Ziektes opmerken in een vroeg stadium.
- De pompoen 'structureren'.
- Ziektes kundig bestrijden.

Motivatie en doorzetting zijn belangrijke kenmerken voor wie ermee wil beginnen. Wie een grote pompoen wil kweken, is er dagelijks minstens een uur mee bezig. Een pompoen groeit gedurende honderd dagen. Als een pompoen 1000 kilogram moet wegen, moet hij gemiddeld tien kilogram per dag groeien en op piekdagen dertig kilogram. Maar een te snelle groei zorgt dan weer voor een dunne korst en scheuren.

Begin jaren 1990 werden de zaden voor grote pompoenen nog in de Verenigde Staten besteld, want daar stond de kennis en zadenteelt verder. Geleidelijk aan gingen de leden van het Kasterlese Pompoenengenootschap zelf zaden telen en grote exemplaren (zuiver) kruisen. Zo legde de vereniging een eigen zadenbank aan met zaad uit Europa en Amerika, maar vooral van eigen kwekers. Die zadenbank groeit nog steeds verder.

Een waaier van festiviteiten

1990 werd meteen de start van een reeks van pompoenactiviteiten die de volgende jaren steeds maar zou groeien. Dat allemaal dankzij het engagement van heel wat Kasterleenaars. Uiteindelijk werd oktober uitgeroepen tot de maand die in het teken staat van de pompoen.

De eerste week van oktober wordt er het **Belgisch kampioenschap pompoenwegen** georganiseerd.

De tweede week is er een **pompoenenmarkt**. Met telkens een prijs voor de grootste pompoen was dit een stimulans voor de groei van het Pompoengenootschap doorheen de jaren. Het transport van de grote pompoenen naar de weging evolueerde. Aanvankelijk gebeurde dat door 'dragers' die de pompoenen huis aan huis gingen ophalen. Nu de pompoenen veel groter zijn, is een kraan nodig.

De derde week kan je **pompoenschieten**. Jaarlijks wordt het Belgisch kampioenschap Pompoenschieten georganiseerd door VVV Toerisme Kasterlee. Deelnemers bouwen zelf hele grote katapulten waarmee ze pompoenen (van 3 tot 10 kilogram) in de lucht schieten. De winnaar is het team dat een pompoen het verst weg kan schieten. Het record staat op 455 meter.

De afsluiter krijgen we in **de vierde week** met de **pompoenregatta**. Het genootschap bracht deze traditie van de Verenigde Staten naar Kasterlee. Het is een race op water in uitgeholde pompoenen. Die vond voor het eerst in 2008 plaats in samenwerking met de lokale kayak-club. De regatta zorgde voor nog meer bekendheid en animo. Er zijn jaarlijks duizenden bezoekers. Er kunnen steeds zo'n 80 ploegen inschrijven. Dat aantal wordt op enkele minuten na de start van de inschrijvingen bereikt. Het genootschap vindt het belangrijk dat de (internationale) bezoekers onder de indruk naar huis gaan. Je kan er pompoentaferelen bewonderen die de leden zelf gemaakt hebben, kinderen kunnen er knutselen met pompoenen, aan pompoen-curling doen, pompoendammen... Er zijn talloze creatieve recepten, versieringen en decors. Heel wat bezoekers verkleden zich spontaan en dragen daartoe bij. De regatta is een gratis evenement en dat wil het genootschap bewust zo houden om iedereen welkom te heten. Heel wat kwekers telen pompoenen voor de regatta. Die zijn optimaal zo'n 300 tot 400 kilogram zwaar.

**Deze tekst kwam tot stand in het kader van het project 'MOES-tuin' dat Centrum Agrarische Geschiedenis met heel wat partners uitvoerde. In samenwerking met Erfgoed Noorderkempen. Meer info: www.moes-tuin.be*

LOCATIE

2460 Kasterlee

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

Sport en spel

Natuur en landbouw

TREFWOORD

#landbouw #vakmanschap